

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

68 inci Birleşim

17 . 4 . 2003 Perşembe

2. - 4811 Sayılı Vergi Barışı Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4.4.2003 Tarihli ve 4840 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/559) (S.Sayısı:121) (1) (2)

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Komisyon raporu 121 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

4811 Sayılı Vergi Barışı Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4.4.2003 Tarihli ve 4840 Sayılı Kanunun 2 nci maddesi ve bu maddeyle bağlantısı nedeniyle 3 üncü maddesi, Cumhurbaşkanınca uygun bulunmayarak, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterilen gerekçeyle birlikte Başkanlığımıza geri gönderilmiştir.

Anayasanın 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasında "...Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir" hükmü ile İçtüzüğümüzün 81 inci maddesinin son fıkrasında da "Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmayan kanunların sadece uygun bulunmayan maddelerinin görüşülmesine, kanunun görüşmelerine başlamadan önce, Genel Kurulca görüşmesiz karar verilebilir" hükmü yer almaktadır. Bu hükümlere göre, geri gönderilen kanunun bütün maddelerinin veya sadece Cumhurbaşkanınca uygun bulunmayan maddelerinin görüşülmesi Genel Kurulun kararına bağlıdır.

Kanun, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüş ve Komisyon, Cumhurbaşkanınca uygun bulunmayarak geri gönderilen 2 nci maddeyi metinden çıkarmıştır. Cumhurbaşkanınca, kanunun 2 nci maddesiyle bağlantısı nedeniyle geri gönderilen 3 üncü maddesi, Plan ve Bütçe Komisyonunca, 2 nci madde olarak kabul edilmiştir. Kanunun sadece bu 2 nci maddesinin dahi görüşülmesine mani olmadığı yönünde görüşler ileri sürülebilir ise de, doğabilecek duraksama ve tereddütleri gidermek amacıyla, kanunun sadece bu 2 nci maddesinin görüşülmesini Genel Kurulun onayına sunacağım.

Sadece 2 nci maddenin görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun 3 üncü maddesini 2 nci madde olarak okutuyorum:

.....

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Sayın Akif Hamzaçebi; buyurun.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanı tarafından bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine iade edilen Vergi Barışı Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun konusunda, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum.

2 maddelik bir kanundur bu ve kanunun 2 nci maddesi, Sayın Cumhurbaşkanı tarafından, hukuk devleti kavramına ve kamu yararı ilkelerine aykırı bulunarak, bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine iade edilmiştir.

Hepinizin bildiği gibi, 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu, 27 Şubat tarihinde yürürlüğe girmiştir. Vergi Barışı Kanunu veya diğer ismiyle Vergi Affı Kanunu, mükelleflere, esas olarak, zamanında ödenmeyen vergi borçları konusunda birtakım kolaylıklar getirmiştir. Bu kolaylıklar yanında, ihtilafli kamu alacakları için veya inceleme ve tarhiyat safhasında bulunan vergiler için de birtakım kolaylıklar getirmiştir. Bunların yanında, yine, dileyen mükelleflere, zamanaşımı dönemi içinde kalan yıllarla sınırlı kalmak üzere, o yıllarla ilgili matrah artırımında bulunma imkânını getirmiştir.

Bu hükümlere göre, mükellefler, matrah artırımında buldukları takdirde, matrah artırımında buldukları yıllarla ilgili olarak, kanunun yürürlüğünden sonraki dönemlerde herhangi bir şekilde vergi incelemesine tabi olmayacaklardır. Yalnız, bunun, yasada bir istisnası vardır. İstisna şudur: Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, bitmemiş olan vergi incelemelerine devam edilecektir. Ne zamana kadar; kanunun yayımını izleyen ayın sonuna kadar; yani, 31 Mart 2003 tarihine kadar bu incelemeler devam edecektir. Eğer, incelemeler 31 Mart 2003 tarihine kadar sonuçlandırılmaz ise, bu incelemelere devam edilmeyecektir. Bu, son derece önemli bir hükümdür. Hem Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler sırasında hem de Genel Kuruldaki görüşmeler sırasında matrah artırımına ilişkin bu hükümler konusunda oldukça detaylı görüşmelerde bulunmuştuk hatırlayacaksınız.

Maddedeki bu düzenleme, vergi idaresi açısından bir yükümlülüğü ifade etmektedir; yani, devam etmekte olan vergi incelemelerini, mutlaka, 31 Mart 2003 tarihine kadar, vergi inceleme elemanları bitirmek zorundadırlar. Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra inceleme elemanları yoğun bir şekilde çalışmışlar ve bitirilebilecek nitelikte olan vergi incelemelerini büyük ölçüde, büyük bir çoğunlukla da, 31 Mart 2003 tarihine kadar -mart ayının son günlerinde önemli bir kısmı olmak üzere- sonuçlandırmışlardır. Kanunun yürürlüğünden sonra, 4 Nisan 2003 tarihinde verilen bir kanun teklifiyle, buradaki 31 Mart 2003 tarihi, 20 Mart 2003 tarihine çekilmiştir.

Hatırlayacaksınız, o kanun 2 maddeden ibaretti. 2 maddelik kanunun 1 inci maddesi, matrah artırımı oranlarını biraz daha yumuşatan bir düzenlemeyi kapsıyordu. Matrah artırımını, Türkiye'nin bütün bölgelerinde aynı oranlarda uygulanıyordu. Kanunun gerekçesine baktığımızda, kalkınmada öncelikli yörelerde bu oranların yüksek olduğu ifade edilerek, bu yörelerde bu oranların düşürülmesinin daha uygun olduğu gerekçesiyle oranlar indirilmekteydi. Kanunun gerekçesi bu olmakla birlikte, 1 inci maddede, sadece kalkınmada

öncelikli yörelerde matrah artırım oranları indirilmiş değil, kalkınmada öncelikli yöreler dışındaki diğer yörelerde de matrah artırım oranları indirilmiştir. Oranlar farklıdır; kalkınmada öncelikli yörelerde yüzde 50 oranında indirim öngörülürken, diğer yörelerde bu indirim yüzde 25 oranında yapılacaktır.

Bir diğer indirim konusu da, adi ortaklıkların gerçekkeşi ortakları içindir. Bu düzenlemeden, hükümetin, bir miktar daha gelir elde etmeyi amaçladığı anlaşılıyor. Oranlar yumuşarsa, matrah artırımına başvuru biraz daha fazla olacaktır ve Hazine, bir miktar daha fazla gelir elde edecektir. Bu nedenle, böylesi bir gerekçeyle hazırlanmış olan önergeye, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu da destek vermiştir, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu da destek vermiştir.

Burada, gruplar arasında oluşmuş olan mutabakat, konsensüs, gerçekte son derece önemlidir. Böylesi bir düzenlemede, mükellef hukukunu ilgilendiren bir düzenlemede iki parti grubunun bir araya gelerek bir uzlaşmaya varması, gerçekten, Meclis çalışmaları açısından örnek teşkil edecek bir durumdur. Ancak, bu uzlaşmayı bozan, zedeleyen, kanunun 2 nci maddesi vardır; 2 nci madde, çok farklı bir düzenlemeyi kapsıyor. Biraz önce ifade ettim, vergi incelemelerindeki son tarih olan 31 Martı 20 Marta çekmektedir; yani, 21 Mart ile 31 Mart arasında düzenlenmiş olan vergi inceleme raporları ile takdir komisyonu kararları uyarınca yapılması gereken tarhiyatlar yok sayılmıştır.

İlginç olan, kanunun ne genel gerekçesinde ne de madde gerekçesinde buna ilişkin bir açıklamanın yer almadığıdır; yani, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu bu konuda doğru bilgilendirilmemiştir; doğru bilgilendirilmiş olsaydı, Plan ve Bütçe Komisyonunda dün yapılmış olan o düzeltmenin içeriği olan hususun, burada kabul görmesinin mümkün olmadığını düşünüyorum. Nitekim, bu husus, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu tarafından da ifade edilmiştir. İlginç olan, bu şekildeki bir hazırlığın, bu şekildeki bir hazırlığın gerekçesinin Meclise eksik bir şekilde nasıl sunulduğudur. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun eksik bilgilendirilmesi ve yanlış bilgilendirilmesi son derece üzücü bir durumdur. Bu yanlışlık burada düzeltilmektedir; ancak, bu yanlışlığın tesadüfî bir yanlışlık olmadığını, bu yanlışlığın doğmasına yol açan bir iradenin bulunduğunu da gözden uzak tutmamak gerekir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yanlışlık neye yol açmaktadır; 21 Mart ile 31 Mart arasındaki raporlar ve takdir komisyonu kararları uyarınca yapılması gereken tarhiyatların yok sayılmasına yol açmaktadır. Tabii ki, geriye yönelik bu tip düzenlemeler, eğer kamu yararı varsa, belki hoş görülebilir; ama, burada, kamu yararı değil, tam tersine kamu zararı söz konusudur, hukuk devletine aykırıdır ve devlete güven ilkesini de zedelemektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Vergi Barışı Kanunu, diğer ismiyle -gerçek içeriğiyle- Vergi Affı Kanunu, toplumun önünde yeni bir sayfa açma iddiasıyla hazırlanmıştır. Tabii ki, eski dönemin, kriz döneminin birtakım sorunlarını, mükellef üzerindeki, işletmeler üzerindeki ağır tahribatını hiçbir zaman görmezlikten gelmek mümkün değildir. Yeni bir dönem başlarken, bunların da bir şekilde tamir edilmesi, bu zararların, tahribatın giderilmesi, tabii ki düşünülmelidir; ancak, yeni bir sayfa açmak için, vergi affı gibi düzenlemeler, hiçbir zaman, tek başına yeterli değildir.

Eğer, vergi aflarıyla birlikte başka önlemleri almazsanız, sistem, tekrar, yeni vergi affı taleplerini yaratacak şekilde birikimlere yol açacaktır. Bunu, hem Vergi Affı Yasasının görüşmeleri sırasında hem de diğer vergi yasalarının görüşmeleri sırasında çokça ifade ettik. Bunun arkasından, gerçek anlamda vergiyi tabana yayacak, tabana yaymaya paralel olarak

vergi oranlarında indirim gidecek ve mükellefleri kayıtdışına iten unsurları vergi sisteminden ayıklayacak düzenlemelerin de yapılması gerekir. Eğer bunlar yapılmazsa, sistem, çok kısa bir süre sonra, tekrar, bu vergi affının gerekçelerini yaratan unsurları, yeniden üretecektir. Bir süre sonra, yeniden vergi affı talepleri gündeme gelecektir. O halde, sistemde, gerçekten kalıcı bir şekilde, biraz önce sözünü ettiğim unsurları kapsayacak şekilde birtakım düzenlemelerin yapılması gerekir. Hükümet, bir vergi yasa tasarısını, çok yakın bir geçmişte, geçen hafta buraya getirdi, görüştük; şüphesiz, olumlu düzenlemeler vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Esasen, Türk vergi sisteminin öteden beri bilinen birtakım sorunlarını, maliye bürokrasisinin öteden beri üzerinde çalıştığı sorunları ve önceki hükümetin bir Bakanlar Kurulu kararıyla niyet olarak ifade ettiği sorunları çözmeye yönelik adımları atıyor o tasarı; ancak, yeterli değildir; sisteme enflasyon muhasebesi girmezse, Türk vergi idaresini güçlendirmesek, bu düzenlemeler kendisinden beklenen sonucu yaratmayacaktır. Hep ifade ettik; harcamalardan alınan vergiler ne kadar yüksek olursa, sistem o kadar adaletsiz hale gelmektedir ve harcamalar üzerinden alınan vergilerin payı giderek yükselmektedir. Bakın, 2003 yılı bütçesinde, harcamalardan alınan vergilerin payı bir önceki yıla göre 4 puan yükselmektedir; yüzde 66'dan yüzde 70'e çıkmaktadır. Bir defalık vergi önlemlerini hariç tutalım, bu oran yüzde 70'dir. Yani, sistem, giderek adaletsiz hale gelmektedir ve 2003 yılı, bu olağanüstü birtakım vergi önlemleriyle, harcamalarda alınan birtakım önlemlerle kurtarılmış gözükmemektedir. 2003 yılı bütçesinin dengeleri belki kurulmuştur; ancak, 2004 yılı, inanırım, vergide çok temel adımları atmazsak, vergi sisteminde kalıcı adımları atmazsak, bir kâbus gibi hükümetin önüne gelecektir. 2004 yılında, hangi vergi önlemleriyle faizdışı fazla tutturulacaktır, bunun üzerinde ciddi bir şekilde düşünülmesi gerekir.

Şu anda, vergi barışından sağlanan başvuruya dayanılarak pembe bir tablo çizilmektedir; bu tablo geçicidir, o rakamları da çok kısaca değerlendirmek gerekir. 5 katrilyon liralık başvuru, tabii ki, bizi de mutlu eder. 5 katrilyon liralık bir başvurunun, sonuçta nakde, vergi gelirin dönüşmesi, tabii ki, son derece önemli ve iyi bir gelişmedir; ancak, bu, başvuru toplamıdır, tabii ki, ödeme bunun çok daha altında olacaktır. 1,2 katrilyonluk matrah artırımı nakde dönüşebilir, dönüşecektir; ancak, onun ötesi, bir taleptir, sonrasında "ödemeyiz" denilirse ödeme o rakamın altında olacaktır. Ne olursa olsun, sonuçta, ek bir gelir sağlanabilir; ama, bu, bu yıla aittir. Önümüzdeki yıl, 2004 yılı çok büyük sorunlarla karşımızda durmaktadır. Sadece vergi barışı gibi gelip geçici önlemlerle vergi gelirlerini düzeltmek, bütçe dengelerini kurmak aldattıcıdır. Vergi sisteminde kalıcı adımları atmazsak, her geçen yıl, her gelecek yıl daha doğrusu, bizim için sorun olmaya devam edecektir. Bu vesileyle, bunları da sizlerin dikkatlerinize sunmayı görev bildim.

Sözlerimi burada bitiriyorum; hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.